

Echtscheiding en deelnemen aan de broodbreking

Vragen:

Wanneer is er sprake van een huwelijk, en wanneer van echtscheiding?

Kan iemand die gescheiden is, al is het ook om oorzaak van overspel van de andere partij, zijn of haar plaats innemen aan de Tafel van de Heer?

En mag zo iemand hertrouwen?

Antwoord:

Van een huwelijk is sprake zodra een man en een vrouw wettelijk, officieel met elkaar gebonden zijn; in ons land gebeurt dat door de ambtenaar van de burgerlijke stand, zoals de wet voorschrijft. En die erkennen wij conform Romeinen 13:1.

Van echtscheiding is sprake wanneer het huwelijk wordt verbroken. Dat kan in ons land gebeuren voor de rechtbank, maar principieel al door de daad van echtbreuk (zie verderop). Daarbij is niet de vraag of het huwelijk gelukkig was, of het huwelijk heeft gebracht wat men ervan verwachtte; of de partners alsnog tot de conclusie kwamen dat ze niet bij elkaar pasten, enz. Soms hoor je ook dat ze ontdekten dat ze tóch niet door God waren samengevoegd, omdat ze hun eigen emoties waren gevolgd. En omdat ze niet door God zijn samengevoegd, kunnen ze dus tóch scheiden... (met een vals beroep op Matth. 19:6).

Dat zijn drogredeneringen die alleen maar het vlees misleiden, om vrijheden te creëren die God niet toestaat. Ook in die gevallen is en blijft een paar wettelijk gehuwd, staat als zodanig geregistreerd bij de overheid (Rom. 13:1) en is gebonden aan de belofte die men voor God en mensen heeft afgelegd (Matth. 5:37; Jak. 5:12 e.a.). Wat meer is dan dit, zo zegt Gods Woord, is uit de boze. Dat wil zeggen: het is afkomstig van de duivel!

Er kunnen zich uiteraard specifieke omstandigheden voordoen waardoor een samenleven van echtgenoten tijdelijk of zelfs langdurig niet mogelijk is (denk maar aan psychische problemen, medische behandeling, criminele situaties e.d.). Maar nergens stelt Gods Woord dat dergelijke gevallen een huwelijk ontbinden. Zo'n tijdelijke scheiding van woonplaats is ook geen echtscheiding. En nergens stelt Gods Woord dat zulke redenen en de daarmee verbonden teleurstellingen een vrijbrief vormen om een relatie met een derde persoon aan te gaan. Dat is niets anders dan hoerij door een gehuwde, dus: overspel.

Wat betreft de tweede en derde vraag: broeder H.L. Heijkoop heeft hierover jaren geleden het volgende geschreven. Het is nog steeds actueel, zodat we het graag tot opbouw van ons allemaal opnieuw onder de aandacht willen brengen:

'In Deuteronomium 24:1-4 werd aan de man het recht gegeven zijn vrouw weg te zenden, om de een of andere reden die hem belangrijk genoeg voorkwam. De weggezondene mocht weer trouwen, maar als zij weer met een andere man getrouwd was, mocht zij niet naar de eerste man terugkeren, zelfs niet als de tweede man gestorven was (zie Jer. 3:1).

In Mattheüs 19 trekt de Heer bovengenoemd recht van de man in, omdat het niet in overeenstemming met de scheppingsorde is. Volgens deze Goddelijke orde zijn man en vrouw één totdat de dood het huwelijk ontbindt.

Nu is echter de zonde ingekomen. En daardoor is er één geval ontstaan waardoor het huwelijk verbroken wordt zonder dat één van beide echtgenoten gestorven is. Door echtbreuk (overspel) is het huwelijk ontbonden, want de schuldige is één vlees geworden met een ander. God noemt de verhouding van man en vrouw: 'Zij zullen tot één vlees zijn' (Gen. 2:24). Wanneer dus een man en vrouw samenkomen (gemeenschap hebben), handelen zij als gehuwden. Wanneer één van beide al getrouwd was, heeft hij of zij het huwelijk door deze daad van overspel verbroken, want volgens Gods scheppingsorde kan een man maar met één vrouw één zijn, en kan een vrouw maar met één man één zijn.

Uit Mattheüs 19:9 blijkt duidelijk dat wanneer een persoon scheidt omdat de tegenpartij echtbreuk gepleegd heeft, hij of zij geen echtbreuk (overspel) pleegt als hij of zij opnieuw trouwt. Mattheüs 5:31-32 is daarmee in overeenstemming.

Ook Markus 10:2-12 en Lukas 16:18 bevestigen dit. Daar wordt in het algemeen het recht van Deuteronomium 24 ingetrokken. De Heer Jezus zegt er dat het huwelijk in Gods ogen niet verbroken wordt doordat man en vrouw uit elkaar gaan, maar doordat de man of de vrouw één vlees wordt met een derde.

Volgens de beginselen van het koninkrijk heeft een man of een vrouw dus het *recht* te scheiden, als de echtgenoot overspel (echtbreuk) pleegt. Maar het is *geen verplichting*.

In 1 Korinthe 7 vinden we het Christelijke standpunt. Dat wordt altijd gekenmerkt door genade. In de verzen 10-11 spreekt de apostel tot gelovigen, wat duidelijk uit het verband blijkt. Aan ongelovigen schrijft hij niet, en kan hij niets bevelen.

Als man en vrouw gelovig zijn, mogen ze nooit scheiden, om welke reden ook. En als ze toch gescheiden zijn, dan moeten ze ongetrouwd blijven, tot de andere partij sterft. Dan pas zijn ze volgens vers 39 vrij. Of ze moeten zich verzoenen. De Christen maakt geen gebruik van recht, maar handelt naar genade. Zelfs in geval van echtbreuk, zal de onschuldige niet mogen scheiden. En de schuldige heeft natuurlijk al helemaal geen recht. Die moet alleen zijn of haar schuld voor God en mensen te belijden.

Als de ene partner pas na het huwelijk de Heer leert kennen, is de situatie volgens vers 12-15 anders. De gelovige zal dan nooit proberen om te scheiden, om welke oorzaak ook. Hij zal in genade handelen, om daardoor misschien de ongelovige ook tot de Heer te brengen.

Maar wil de ongelovige scheiden, de gelovige zal zich daartegen niet met hand en tand verzetten: 'laat hij scheiden'. De gelovige zal ook hier niet op zijn recht staan, om het huwelijk te handhaven. Na de scheiding is de gelovige in zulke gevallen niet gebonden, wat volgens vers 39 betekent, dat hij (zij) weer mag trouwen.

Vanzelfsprekend is de situatie anders als een gelovige met een ongelovige trouwt. De gelovige moet dan de gevolgen dragen van zijn eigen zonde (2 Kor. 6:14-18); en God geeft zeker geen recht om die gevolgen te ontvluchten.

Samenvattend hebben we dus vastgesteld:

1. Volgens de beginselen van het koninkrijk heeft een man of vrouw het recht te scheiden, als de andere partij overspel pleegt; en het recht om daarna te

hertrouwen. Volgens het Christelijke standpunt zal de gelovige het echter niet doen. Vraagt hij wel scheiding aan, dan verlaat hij of zij het Christelijke standpunt.

2. Zijn beide partijen gelovig, dan is alle scheiding verboden. Zijn ze toch gescheiden, dan moeten ze zich met elkaar verzoenen of anders ongetrouwd blijven.
3. In een gemengd huwelijk zal de gelovige zelf niet proberen te scheiden, maar zich ook niet met alle middelen verzetten als de ongelovige wil scheiden. In het laatste geval mag de gelovige hertrouwen.

Wat het aanzitten aan de Tafel van de Heer betreft kunnen we dezelfde drie gevallen onderscheiden.

Geval drie is heel duidelijk. Als de Schrift ons aangeeft een bepaalde weg te gaan, kan er onmogelijk op die grond een bezwaar zijn om de plaats aan de Tafel van de Heer in te nemen.

In geval één handelt de gelovige niet naar zijn Christelijke standpunt. Het zal zeker goed zijn daarop te wijzen. Echter zie ik niet dat het feit op zichzelf aanleiding is om iemand uit te sluiten. Of, als het feit in het verleden ligt: om iemand daarom niet toe te laten.

Geval twee is een uitdrukkelijke overtreding van het bevel in 1 Korinthe 7:10 en moet als zodanig behandeld worden. Maar als het in het verleden heeft plaatsgevonden en de persoon zich heeft verootmoedigd, waarom zou hij speciaal door *deze* zonde voor altijd onwaardig zijn om deel te hebben aan de Christelijke voorrechten? 1 Korinthe 7 zegt niets daarvan. Integendeel, de apostel geeft in vers 11 nog aanwijzingen hoe ze Zich gedragen moeten, als ze zijn bevel *tóch* overtreden hebben.

Als de scheiding, en eventueel het hertrouwen, *vóór* de bekering hebben plaatsgevonden, ligt het geval natuurlijk heel anders. De betreffende zal ook dat, zoals alles in zijn of haar hele leven, voor God hebben beleden en het veroordeeld hebben. En dan is het geen reden waarom hij zijn plaats niet zou mogen innemen; net zoals wanneer hij zonder te scheiden met meer vrouwen geleefd heeft of een moord heeft begaan.

Als morgen een volgeling van Mohammed tot bekering komt die tien vrouwen heeft en misschien al meerderen heeft weggezonden, dan hebben wij hem als broeder te ontvangen.

Volgens 1 Timotheüs 3:2 en 12 waren er in die begintijd gelovigen in Efeze die meer dan één vrouw hadden; een overblijfsel uit de tijd van *vóór* hun bekering. Ze mochten geen ambten bekleden. Maar dat ze verder aan alle Christelijke voorrechten deel hadden, blijkt duidelijk hieruit dat uitdrukkelijk gezegd moest worden dat ze het belangrijke ambt van opziener juist *niet* konden bekleden'.

H.L. Heijkoop